

Gurban baýramy hakynda rowaýatlar

Category: Halk döredijiligi we rowaýatlar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Gurban baýramy hakynda rowaýatlar GURBAN BAÝRAMY HAKYND
ROWAÝATLAR

• Uly sogabyň eýesi

XI asyryň uly piri Muhammet Gazaly Gurban baýramynda sopularyny öýli-öýüne goýberip, baýramçylyk geçip, olar gaýdyp gelenden soňra olaryň näme iş edenligini ýeke-ýeke sorapdyr. Mümkünçiligi bolan sopular özleriniň gurbanlyk edenligini aýdypdyrlar. Olara pir: "Eden gurbanlygyňyz kabul bolsun" diýip, dileg edipdir. Mümkünçiligi bolmadyk sopular bolsa: "Pirimiz, biz-ä ýagdaýymyz bolmansoň, gurban kesip bilmedik,

ýöne iliň-günüň edenine gatnaşdyk. Maşgalada hojalyk işlerimize kömek etdik" diýipdirler welin, Muhammet Gazaly olara: "Allatagala mätäçleriň gurban kesmegine garaşmaýar. Ýöne siz il-günüň gurbanlygyna gatnaşyp, maşgalaňyza kömekleşip, uly sogap alypsyňyz" diýipdir.

Muhammet Gazaly ahyry özüniň täze alan ýaşajyk sopusyndan Gurban baýramynda näme iş edenligini sorapdyr. Ýaşajyk sopy bolsa oňa: "Pirim, meniň gurban kesmäge ýagdaým ýok. Kömekleşeyin diýsemem, maşgalam-hojalygym ýok. Ýöne "kyýamata çenli ýüz görüşmeris" diýip, göz-gülban bolup, sögüşen iki goňşyny zordan ýaraşdyrdym" diýende, bu halatly pir ähli sopularyny ýygnap, iki goňşyny ýaraşdyran sopyny görkezip, "Siziň araňyzda mukaddes Gurban baýramynda iň uly sogaba eýe bolan, çünki, gurban kesenler özlerine buýran wajyp sadakasyny edipdirler. Mätäç sopularymyz bolsa hojalygyna kömekleşip, borçlaryny berjaý edipdirler. Iki goňşyny ýaraşdyran sopymyz bolsa, Allanyň dinimizdäki parzdan öňki parzyny berjaý edipdir. Sebäbi her bir ynsanyň niýetini päk tutup, şeýtanyň pitnesinden halas bolup, öýkeleşen-urşan adamlary ýaraşdyrmagy möçbersiz sogapdyr" diýip aýdypdyr.

Dogrudanam, adama ýagşylyk etmekden, öýkeleşenleri ýaraşdyrmakdan uly sogap ýok bolsa gerek.

• Tekepbiriň "sogaby"

Bir baý adam her ýyl Gurban baýramynda uly tutum bilen gurbanlyk edýän ekeni. Onuň köp çagaly mätäjiräk goňşusy bar ekeni. Ol adam gaty dindar bolansoň, oňar-oňmazrak bolsa-da, "Eý, Allam, günämizi geçirersiň-dä. Janly soýup, gurbanlyk edeli diýseg-ä çagalaryň agzyndan kesmeli" diýip, her ýyl towuk öldürip, sadaka eder ekeni. Ahyry bir gün bolsa, şeýtan baý adamyň kalbyna tekepbirligi salandyr-da, ol obasyndaky molladan: "Mollam, ynha men her ýyl janly soýup, gurbanlyk edýän, mätäç pylan goňşym bolsa, towuk öldürip sadaka edýär. Meniň sogabym onuňkydan näçe esse köpdür" diýip, bilesiglijilik bilen sorapdyr. Ylymly-bilimli molla ol baýa şeýle jogap beripdir: "Sen gurbanlyk kesip, Allanyň wajyp

buýrugyny berjaý edýärsiň. Eger sen wajyp sadakaňy etmeseň, Biribaryň gazabyna uçrarsyň. Seniň mätäç goňşyna bolsa, mümkinçiligi ýoklugy sebäpli gurbanlyk kesmegem, asla sadaka etmegem hökman däl. Emma muňa garamazdan, ol goňşyň ýagşy niýet bilen ýokdan bar edip, sadaka berýär. Şonuň üçin ol goňşyň ýagşy niýet bilen sadaka edip alýan sogaby seniňkiden has köpdür. Üstesine-de sen tekepbirlik edip, gurban kesip aljak sogabyňy peseltdiň" diýenmiş.

Dogrudanam, tekepbir adam nähili ýagşy amal etse-de, özüniň ulumsylygy üçin alýan sogabyny püçege çykarýanlygyny unutmaly däl.

• **Isrip – haram**

Molla Töre ahunyň ýanyna öň garyp bolup, soňra tüçjar bolan bir adam gelip: "Ahun aga, men her ýaşyma bir janly gurban kesjek. Şol mallary nähili tertipde sadaka edeyin" diýip sorapdyr. Onda Molla Töre ahun ol baýa: "Sen gurbanlyga niýetlän mallaryňy deň üçe böl. Bir bölegini maşgalaňa sarp et. Beýleki bölegini oňar-oňmaz dogan-garyndaşlaryňa, olardan artsa il-güne paýla. Üçünji bölegini bolsa nahar edip, sadaka beräý. Ýöne hiç hili isripçilige ýol berme. Isrip etmek haramdyr" diýip, örän akyllý maslahat beripdir.

• **Jennetiň açary**

Bir garyp adam hemişe niýetini päk tutan. Her Gurbam baýramynda bolsa: "Men ýekeje malym bolsa-da, gurban keserdim" diýip, gurbanlyk edip bilmän, arzuwda geçip, ömrüni ötüripdir. Ol adam niýetini päk tutup, hemişe ýagşy arzuw edip ýaşany üçin kyýamatda jennete düşüpdür.

Hakykatdanam, "Ýagşy niýet – ýarym döwlet" diýipdirler. Mümkinçiligi bolman, ýagşy amallary edip bilmedik adamlar ruhdan düşmän, niýetini päk tutup, adama ýagşylyk etmegiň arzuwynda bolup, halal ýaşasalar, uly sogaba eýedirler, çünki, Allanyň dergäginde amallar niýetiňe görä, kabul bolar.

Döwlet ÝAZGULYÝEW.

edebiyatwesungat_99 Halk döredijiligi we rowayátlar